

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ser[m]ones de septe[m] viciis criminalib[us]
eoru[m]q[ue] remediis magistri Pauli Wan theosophi et
co[n]cionatoris Patauiensis eximii**

Wann, Paul

[Augsburg], 1517

VD16 W 1186

De [de]testabilitate ire. Ser. XLII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30065

De detestabilitate ire

timet. Quid gerat irer facies docet ipsa rubore te. Et quod mars sua caliditate cholera et moueretur sub specie martis moraliter innuerit sex portiones ire quod sunt

Insania infecta

Volubilitati subiecta

Ira est Passione recta

Vindicta affecta

Rapina allecta

Bellus collecta

Et priora ira est insania infecta. Si enim mors ad modum furibundi bovis describitur: sic ira est insanius. Et quoniam. Unus Sene. li. iij. dicitur ira ait. Illa via celior est ad insaniam quam ira. Et Arist. viij. Ethic. dicit. quod ira et cupido certe venere coet et transmutat corpora et quibusdam insanas facit. Hoc autem in mortibus et gestibus apparerat irati bovis. quod dum est in passione videtur insanire: ut ostendit Sene. li. iij. de ira: dices. ut sciatis non enim sanos quod ira possiderit: puto habent illorum innotescere. Et in eodem libro. Et ira est brevis insania. Oportet ad sensum videtur aliquis iratos ita turbari: quod more furioso et clamore percutere et struere seipso mordet aut leditur et ira nescientia quod faciuntur. Quoties etiam tales ex multiplicata ira vsum rorinis patitur. Bene igitur ira ut mars describitur insania infecta.

Ira vero nostra ira ut mars est volubilitas subiecta. Id enim in curru pinguis: quod hoc est ira nullius est stabilitate fulcit. sed in quo est cholera quod est mobilis et ignea natura in eo dominatur: ita diu simile de uno in alio voluntas. Id est facilius per iram dicitur Eccl. xxij. Precedens facilius est rota plaustrum. Alio translarioribus carri: loco plaustrum. Ira enim est inimica rationis: in memori sui: preclusa sensu: et varijs agitans causis: ait Sene. li. iij. de ira. Sed currit cui ira insidet: est opinio quod sibi adhaeret. Quaque rota quod velut sursum et versus passiones quod ad vindictam appellatur. vice ipso ostendat: in querario: persequitio: et audacia. De quod dicitur Et. v. Roce ei quod imperio repescatur. Irat enim cum ducuntur cholera: et plaustrum ipso ostendat: quod velut sursum et versus. **Tertio** ira ut mars est passione recta: quoniam enim mars est caput galea cooperatur: ita ira est iudicium rationis et iudicium rectitudinis et obumbratur. Nam ut dicitur Qui in metamor. Cum mars ioui supplicare voluit ut Romulus deificaret: galeam a capite dospovit: quod signat deponendum est passionem ire si quis velut superiora cognoscere. Ira igitur rationis regere et omnibilare. quod ut ait Lact. Impedit ira animus ne possit cernere verum.

Ira vero vii. **Quarto** ira ut mars est vindicta affectuosa: et dicta affectio summa potest: est cum flagello depicita: quod si flagelletur lumen instrumentum peccati et correctionis et punitionis illatum: flagro dicuntur: et perstuant virae et peccata: ut dicitur in Lacheticus. Et Eccl. xxvij. Flagelli plaga lumen facit: ita ira per vindictam peccata et punietur. Hic est quod ira cum se vindicare despat. Propterea de Aug. Ira est tristitia et impotencia vel vici cedet: cum vero credit vel sperat se vindicari: gaudet et letat: ut dicitur psalmus. Rhetor. Immo irati intentus delecatur in punitione: quod vim scire ab eis illace ipsius dulciores melle et lacrimis estimantur. De illis flagellis punitionis dicitur Rosboom sibi subiecti: onus suum sibi alleviari potest: et gravis iugum a patre eius possumus querere sibi. iiiij. Reg. viij. Pater meus cecidit vos flagellis: et ego ceda vos scorpionibus. **Quinto** ira ut mars est rapina allecta: quod per lupum designatur: quod puma alli marci scribarat. Unde in scriptura sacra lupus rapax ceterum nos et Gen. xl. Lupi enim noise rapitor quibus debet significari. Et iohannes xiiij. Reg. sup Zech. sup furibundi et irati principes ex cholera terras adiacentes duas stellas intercedentes et defendentes: lupus sibi similes. sic per Zech. xxij. vbi dicitur. Principes eorum qui sunt lupi rapientes predam. Sic enim lupus ouem qui nunquam enleste intuadit: angulariter et occidit ex sola malitia: etiam cum non esurire: sic irati principes subditos et pauperes. Et iohannes xiiij. de ira. quod nullum animal tam horrendum et tam praeliosum est sic ira. Et sic lupi depauperant simplices dum eorum devastat: et lacerat iumenta et oves. Sic mali et furiosi principes dum spoliare iniuste exactionando et excoriantem pauperes. Unus Eccl. xxij. Obiurgatio et ira anni bilabatur substatuta. Et sicut lupi feroci immixtia australis sunt: imisericordes et denece mordaci: dilaniant pecudes sonores: ita illi ad vulturum vivi duantur: et pauperes non sicut sunt misericordia: sed eos graviter ut bestie crudelis. quod dicitur Prover. xvij. Ira non habet misericordias neque erupens furorem. **Se** Ira vero et maris ira est bellus zietra. Et idcirco dicitur quod belllicos populus neutropus ibi honorare maris gladiis et ensibus sacrificabatur. Per quod innuitur quod sicut et mars deus bellorum dicitur: et sanguinem sicut ac lites nuerit: ut dicit Alanus vbi dicitur. Sic irat sicut bellicosus: et cholera mortis mox ad arma sicut parati et ad invasionem et vindictam appetitum. Ira enim facit audaces et impudentes et minaces. Unus Arist. iij. thes. ait. Quod est ira existet et se austinet. Et iohannes vocat mauors id est mares voras: tunc quod pugna ex ira pertinet ad mares non mulieres. tunc quod in ore gladii decolorat mares: utra illud Deus. xxij. Gladii mei deus uorabit carnes te. Rogemus deus ut sua misericordia nos recipiat ne vincamur passionibus. sed ut ira insta et bona de iniuria videatur. quod sequitur valeamus. Amem.

De detestabilitate ire. Ser. XLII.

Facie peccare. psalmus. iiiij. In procedenti finem ne audistis quod sit ira finis esse natale et morale: et quod a potest describatur. quod etiam sine eo non potest male. Nunc ideoque videtur finis de alijs maiis ire portiones: propter quod merito cum libet huius ira est decentia et fugienda: ne irascenda huius deus offendat et peccet: iuxtabea. Irascimini et nolite peccare vbi dicitur. Pro gratia Bue maria. Irascimini et non peccate vbi dicitur. In puniti finem et sequentibus videtur erit de his quod valeret ad detestacionem: ire: ex quo merito quilibet homo cause inuigilare de se ne passione ire frigat aut vincentur. In puniti autem finibus de dicere de tribus quod ira est detestabilis: vice de

Bermio

XLII

triplici testimonio sc̄pcuraz: ut p̄z infra

Ira ē deestabil' testimonio Legis naturalis.

Ira ē deestabil' testimonio Legis diuine.

Ira ē deestabil' testimonio Legis canonice.

Ira nō ad rōnes nāles est notandū q̄ ira
sc̄it ex q̄e nascit ex q̄etor. Pro ex malo nocino false ap-
prehēso. i. ex errore q̄ q̄s aliquid sibi cogitat nocī-
tū: qd̄ tñ nō ē. Siē em̄ oīs canis videns exrā-
nū ingredīc̄t curiā v̄l domū dñi sui: estimat
en̄ furē v̄l iūmīcū: et statī ad irā accēdit: illū ag-
gredit: q̄ eū latrat: et qñq̄s mordet. sic bō qñ ap-
phēde aliq̄d sibi fore inimicū: statī mouet ad
irā: et q̄ eū clamat et mordet p̄ derracōes. Nā ex
falso apphēso qñq̄s cōmitē maximū malum.

Exemplū Exemplū dīc Sene. li. d̄ ira. Qd̄ iudex con-
dēnauit qndā militē accusatū d̄ morte cōmilito-
tōnis: eo q̄ duo illi cēnt in via: vñ sol⁹ rediſ
se vñ pueab̄ q̄ vñ occidīsse alezp. Et cum
cētū post lacā sñiāz duceret militē ad suspē-
diū: vidit militē venītē: p̄ q̄ iste morē adiudic̄-
at̄ erat: et sic ambos duxit ad iudicē. Iudex
vñ irat̄ dixit p̄mo. Te iubeo interfici: q̄ tam
dānar̄ es. Scđo ait: et te s̄l̄r̄: q̄ cā morez cōmī-
litōnis cui fūisti. certio dixit cētūdī. Et te s̄l̄r̄:
q̄ missus occideremilitē nolūsti. Ecce qñci sce-
leris ē iracūdīa: qñciū decessādī a fugiēda est
ē furor: q̄ tres punit iudex irat̄ ob vñ ino-
centia. Ira hodie iu enītū iudices siue officia-
les: pfecti et alij: q̄ nō sūt p̄tenti punire reū: q̄z ē
accōrē inoccētē: fūngētēs cās iūstas: vñz q̄ for-
te nō debito tpe accusauerit ipm̄ reū. v̄l r̄ sibi
ablat̄ iūst̄: et oblata rāde sine volūtate iudic̄
recepit. v̄l q̄ sine iūst̄ iudic̄ aut official' cū
aduersario p̄ordauerit. aut nimia diu tarda-
uerit r̄ hāc ad se deduc̄. v̄l q̄ forte ad alios p̄
duxerit cā p̄cordie. et sic d̄ alij. Et iō d̄ Greg.
Quicqd furor suggestit/ recēt̄ putat. Scđo
ira nascit ex v̄bo pūgitūo et accēso. Quato c̄m
ps nobilior corporis pūgit̄: caro bō cīr̄ p̄turbat̄
et ad iracūdīa puocat̄. Sic David q̄ fuit miris-
sim⁹ fm illō p̄s. Memēto dñe David et om̄is
māsuetudis cīr̄. audito v̄bo Nabal carmeli di-
cēs. Quis ē David: et q̄s ē fili⁹ Isat̄: et q̄ s̄e pu-
eri ei⁹. hodie venerūt fui q̄ fugiūt dños suos.
misserat̄ em̄ David ad Nabal cū bñ fēc circa
pastores gregū suor̄: ut daret illi cibū q̄ neca-
r̄ erat: cū nabal valde diuēs cēt̄. Et noluit na-
bal: dicēs v̄ba p̄missa pūgitiua. Que cū cogūis-
sēt̄ dauid: irat̄ ē v̄bēhēt̄. et ait ad fūos suos.
Accigat vñus s̄e q̄ gladio suo. b̄ factae misbi d̄s
et addat si remāebit bō d̄ Nabal et c̄. q̄z dauid
mutauit p̄positū p̄ Abigail uxore Nabal: q̄ si
bi occurrit cū cibis et v̄bis prudētib⁹: et cōpescu-
it ei⁹. vñz i. Regū. xxv. p̄q̄ Dō sūp̄it sibi cā
post mortē Nabal i⁹ uxore. ut p̄z ibidē. Ter-
cio nascit ira ex facto lesiū ip̄sō. ut ex p̄cūsſio-
ne vulnērācōe et ablat̄: aut turbādē: fame
lesiōne: et sic de alij. Un̄ dīc Bristo. in li. d̄ aīa-

lib. q̄ oīa aīalia q̄ntūcūq̄ mīma si ledūm̄: ad
ira p̄cēt̄. Rō ē a sīli. Ille q̄ b̄ custodire ciuita-
tē: q̄n sentit aliquē ipm̄ ifestācē: subito clamat
et oēs ad defēchōes excītar. Siē potēria irascibī
lis b̄ hoīem custodire. Et iō qñ vīdef̄ q̄ hō v̄l
aīal infestat̄: mox alias vires excītat̄ ut a lesiōe
se defendat̄. Quarō nascit ira ex signo indi⁹. Signa
gnatiō oīso. Siḡiōr̄ s̄ locutiōes subrābēre ire
facīe auertere: n̄ loq̄ cū eo q̄z quē irat̄ es. declīa⁹
re seorsū a via qñ vīder̄ cū salutanti n̄ mīdere
aut signū amicīcē sibi n̄ exhibere: et sic de alij.
Un̄ qñ vēxillū alicūq̄ trānī occulēt̄ b̄ i castro:
l̄ s̄ capēt̄ sic castrūnō cū p̄z cap̄t̄ nisi qñ vē
xillū erigit. Sic qñ ira ē iū aio cap̄t̄ ē bō a dia-
bolo. q̄z cū cap̄t̄ n̄ vīdef̄: nisi qñ signa odij et
ire māifestant̄ exēri⁹: qd̄ ē valde pīlosū. M̄i
nus cī noce tgnis inclusus et rāde p̄ sumū ex-
tince⁹: q̄ ab ex p̄dīs: sic min⁹ ira noceit si i cōv̄
de retinet et rāde suffocat̄: q̄ si exīlori signo oī-
dat̄. De b̄ plā in seqūtib⁹ pātēbūt̄.

Scđo ira oīdīt̄ ē deestabil' ex lege nālī: et
stūmonio phoz̄ et poez̄. Pro q̄ notadū q̄ ira
noceit hoc q̄drupl̄: vñz q̄

B

Ira Inducit inordinatiōes

Ira Tollit cōpassiōne

Ira Obnubilat sensū et rōne

Ira Suggestit maledictionē

Pro ira ē dūcte sordidat̄. vñ Brist. iii. Eth. Ira cun-
dī: q̄ iracūdīo. s̄ue tres species. Quidā c̄m s̄ue dorz tres
acuti: qdā amari: qdām difficultes siue graues sp̄s
Acuti et ad irā veloces s̄e illi q̄ cīro et v̄bēment̄
irascib̄t̄ et ex leui cā: et cīra de facili ab ira cēsh
sant̄. Et hoc ē optimū in rībo q̄ nō recīnet̄ irā in
cordib⁹: q̄ statim irā suā māifestant̄ qbusdā si
gnis exītorib⁹ p̄p̄ velocitatē mor⁹ ire. Et ad il. Ira felle
la sp̄m̄ irā mārie disponūt̄ choleric̄ p̄p̄ subet̄ a d̄z q̄ ex
lītātē cholere. Et hāc sp̄m̄ vocat̄ Dam. fel. Nā amarīt̄
p̄p̄r̄ facilitatē mor⁹ talis ira fel vocat̄. q̄ cīro die fellis
accēdit̄: vñdēs. Tbo. i. ii. q. xlvi. ar. viii. Et rāle p̄cedit̄
irā bñt̄ bi q̄bñt̄ claz̄ sanguine et in calore distē
perat̄: q̄ sanguis est ḡcūlī spume et forme ei⁹
trīne/ mīlēt̄ accelus. Et iō cō aptat̄ iracundie
feruent̄ p̄p̄r̄ sp̄m̄ similis coplerōis qui gñā-
tur ex eo: Licet aut̄ sic iracūdī peccēt et passiōe
cū ex duratiois paruare effic̄t̄ cōz p̄cīm̄ ro-
lerabile. Un̄ Brist. iii. Eth. Iracūdī velocit̄ ira
scūt̄ et velocit̄ q̄p̄escit̄. Et b̄ bñt̄ op̄t̄ q̄ irā nō
recīnet̄. Et tales brevis Greg. v. mōra. in fine: v̄l
ca. penul. assimilat stipul' facillime ordētib⁹ et
leūissime cessantib⁹. Un̄ aut̄. Nōnullos ira cīro
accēdit̄: sed facilius deterit̄. Hī accēnsio calaḡ
mis silēs dñi vocib⁹ p̄st̄p̄t̄ q̄s q̄sdā accēnsio
nis siue sonitus reddīt̄: cīr̄ quidē flāmā fac̄z
une: sed primus in fauillas frigescunt. Alij ira
et vñz scđi dieūt̄ amari et renaceit̄: q̄z ira diu
p̄suerat̄: et cā nūq̄ ad extra cēcedit̄: sed occul-
tāt̄ et cōp̄o v̄dīcēre exēcerat̄. Et bi amarissimi i cē
ip̄s exīt̄ et seip̄os maxīcē molestāt̄. et lōgo tpe i v̄
digēt̄ ut irā suā digerat̄: vñz p̄ Brist. vbi s̄. Et
ad hāc irā mārie disponūt̄ melācholic̄ p̄p̄ros

m 4

De detestabilitate ire

scie humorum melancholie. Ita spem ire vocat
Montia Domini mania. Non anima civis dicitur est felix et ira prima
 quod sit nesciunt memoriam mali. Et hec spiritus exurgit ex parte
 tristitia causans iram; quod dum in memoria manet
 et iusta mania dicitur. Nam scimus Tho. vbi s.
 Tale ira habet habentes sanguinem grossum et turbatum
 dum a calore distuperatur. talis et sanguis appetat
 cor tristitia et iracundie primaria. sed tristitia fit propter
 turbidum spiritum qui ex tali sanguine gignatur. Ira vero
 fit propter velocitatem accessionis ei circa cor quod in tali
 calore inflamatur. primaria fit ex hoc quod sanguis est
 spissus. Spissus enim calefactum non circa frigescit. si
 cum ei caro calescit; ira tarder frigescit; ut ostendit
 Alb. in libro de mortibus animalium. Et tales assimilat
 Gregorius. v. moysi in fine lignis difficilibus accessibilibus:
 et per accessionem dum ardenter dicuntur. Nonnulli
 inquit ira tarder conuenerit; sed durior tenetur; quod in
 lignis grauitatibus et durioribus non dispares. qui
 accessione tarder suscipitur; sed in leviori diffisi
 cilius exigitur. et quod tardius aspirare sentire. eo
 furor sui durius igne seruat. Hec Breve. **C**ter
 et sunt irati qui dicuntur difficiles sunt graues argentes
 peccates. Et vocat Brusto. hos difficiles; quod nonque
 cessant ab ira excepta doceat de eis fuerit illatae vi
 dicata. Et hanc spem ire vocat **Dama**. cœcum. i. fuisse
Loco quod rorat. Unus seipsum expones ait. **Loco**. i. furore est ira
 obfusca et per vindictam. Et hec species ire sumit ex
 eo quod iras appetit. s. ex pectore videtur quod spiritus ira
 vidicata incedit. et donec a vindicta venire non possit. ut
 se duo de scriptis Tho. vbi s. sed cum faceta fuerit vindicta
 sequuntur tunc delecta iniuria a memoria. **L**uiusque Alb. vbi
 dicitur. s. sunt due cause. Unus de quod vindicta faceta conse
 quitur dum quod impeditur iniuria recordari. **P**rima
 in re et motu retrahit coram anima in motu vindictam. Se
 cunda est quod tunc non imaginatur nec revoluit recolendo
 iniuria illata et comedendo ea memoria. **L**uiusque
 ei possit in vindicta illata; tunc non imaginatur de
 cetero nec appetere vindicari. Et vires appetit
 ut ire et motu retrahit vires appetitus et
 ecclera. et exterior retrahit interiorum et ecclera. Et
 sic tota pars quiescit anima et delecta iniuria memori
 aria. scilicet Alb. vbi supra. Sic ergo prius scilicet philo
 sophos qui ira inducit boni inordinatioem est tres
 species iracundorum ita dicitur. **S**ed et ira tollit eos
 passiones suae memorem. Unus Tullius in plogo rhetori
 dicebat. Ab ira si spectare patet et benivolentia ap
 petit non iniumentur. sed auger odium atque inflammat.
 Est ergo iracundus fugiens scilicet canis rabidus. qui va
 dit ore capito. a cuius ore saliuere defluunt et omne quod
 mordet rabidum efficit. Sic iracundus in furi facili
 litate est. et hunc os appetit ad maleficendum et maledic
 endos et quod saliuere ab eius ore defluunt et cui male
 dixerit ad iram provocat. recet scilicet canis id quod mor
 det rabidum efficit. **I**so belli dicitur Proverbius. xxvii. Ira
 non habet in memorem neque erupens furorem. **L**uiusque
 est quod vicitur. Finis ei ire est vicitur. et per nos
 quilibet iras est superbus. **T**ertius ira obnubilat se
 sibi et rationem. Unus Sene. i. pueribus de Grauissima
 est peribohis iracundia. Nam non extra corporis suum est cum
 trascit. Iracundia autem que vincit hostem superat magis

Iratque facinoribus silium putat lesionem remedii est
 inimici dolozem. Nonque scelus scelerem vindicandum.
 est. **H**ec ibi. Sicut et obnubilato oculo corpore
 facile impingit in oculum quod obuiat sibi. sic obnubilato
 oculo punient per iram faciliter impingit in oculum in
 iustum. et ira est ebullitione sanguinis circa cor. et illa
 est ebullitione fumositate ascendet quod metus oculum
 obnubilat. **Q**uarto ira suggestus maledicit
 et offendit innocentem. et amicum sibi benevolentem
 est. **U**nus Ennodius dicit. Ira iuste suum plausumque alios la
 cessit accorre. **H**ec ille. Quoniam enim currit impetu
 tuoso modicu[m] impedimentum obest sibi et facit cum ru
 ere ad oculum perire. sicut obuiat sibi scandalizat cum
 est. sicut si amicus eius si rusticus si rurale si alio. et vero
 est velut sine pueris et pace fida. dimisso coquum
 qui rixabat apphendit puerum et liberat eam acerrime. **S**ic et de Virgil. in libro Encisorum. Furoz itaque
 metu precipitat. Et Lucanus libro iii. Inuenit arma
 furoz. **T**ertio ostendit ira derestabiliter legendam
 in pueris generaliter et aliquo. **U**nus Valerius maximus
 libro ix. c. iii. dicit sic. Ira quod est odium in pectoribus humanis
 magnos fluctus excitat. per cursu celterior illa
 s. ira nocendi cupiditate habet peccatum. s. odium: verus
 et sternationis plena affectus. ac nonque sine tormento
 sui violenter. et dolor est cum inferre vult patitur
 amara sollicitudine. ne non pertinet yletio. anxius et
Ubi Valerius ponit dictionem ira et odium. Quod et
 clarus explicat Bristo. in libro i. **I**tra et
 odio potest multipliciter dicitur. sed ad primum sufficiat odium dif
 duas poteris differencias. **P**riusque ira et rancor vult ferunt du
 illa cui irascitur pars quae sufficit ad vindictam. et vi puer
 dicta hiscessat ira. sed odium vult omnino modum co
 sternationem et odiorum destruptionem: nec per sarcasmum
 odium: immo per augurium. **S**cda est quod iras de non sua
 vult videri iratus ei cui irascitur. nec sarcasmus
 ira nisi his quibus irascitur nota est. sed odium non sic.
 immo circumspectus lecerere quod publice. nec curar vi
 datur: ut ibi dicitur Bristo. **P**ars ergo ex Valerio vbi
 supra. quod odians et iras quilibet eorum ex affectu an
 gustias cum vult inferre vindictam: timens non for
 te vindictam non sequatur. **S**ed oia hec odium peccatum
 cuius facit ira. Et ponit Valerius ad detestacionem
 nem ira quatuor exempla infra cetera. **P**rimo de
 archibito tarentino libro ii. capitulo i. dicens. **T**aretinus Exemplum
 archibitos. i. archibitos pueri de tarento citate Apulia
 die. dum se pueri. Dyrrachiorum interponunt ciuitate
 apulie penitus imergit magno labore. longiorum
 reges solidum. i. firmum et stabile opus doctrine comp
 lexus. Postquam in pueris a studio revertitur. i. reuer
 sus est. ac iura sua. i. opera ruralia reuulsere ceperit
 et anachoriticus quod erat negligenter villae corrum
 per et puerorum. inueniensque villum male meritum ait.
 Suppossem et ea supplicium nisi iras est. **M**ag
 luit et archibitos ipum fuisse dimicere. quod puer
 ira iusto granum punire. Et habebit similis sua de
 archibito pueri in viris pueris. c. xxviii. Ecce quoniam ille
 puer ira derestabiliter est. **C** secundum enim est de Plaza. Exemplum
 tone deinde ibide dicitur Valerius. quod cum aduersus de
 licium fuisse vobis meritorum et pueris. non ipse cum punivit

sed amico suo puniendū tradidit: ne si p̄s ius
sto p̄miret/fīlī t̄ ip̄e puniret. existimās ut parē
merere rebensōē culpa seruit: et eius ī ira ex
arsit i puniēdo. Valerius enī ibidē cōmēdat plāz
tonē sup̄ architā phm: dicens q̄ moderatio ar
ebite nimis liberal fuit sed moderatio Plato
nis cōperatior. q̄ nō negavit irotō correctionē
sue puniētōē seruit: ut fecit architas: sed ami
eo cōmīte. Sic facere deberet parētes: ut ī ira
grauī n̄ p̄miret filios aut filias. Ira dñi et dñe
seruit et ancillis: s̄z poti⁹ alecri tūc nō irato illō
cōmitere. Ita faciunt aliqn̄ parētes ad filios
scholares: q̄s p̄ culpis ī ira corrīpe nolunt: sed

Exemplū m̄ḡo scholarū cozipendiā cōmīte. **T**er
tiū exemplū ponit Valerius vbi s̄. vīcī li. iiiij. c. j.
de eodē Platone dices. q̄ audierat Plato Le
nocratē suū discipulū de ip̄o male fuisse locu
tū: q̄ nō credidit. q̄ nō putabat credibile ab il
lo sibi deerabi: ut quē rātū amauerat ab ip̄o n̄
reamare. Lungs delator iurarer sic esse: rādit
Plato: q̄ si suus discipul⁹ illa dixerat: iō fecit:
q̄ illa expedire videbat. Ecce quō Plato iram
fugit. **Quartū** exemplū ponit Valerius vbi s̄.
dices. q̄ Siracusan⁹ nobilis p̄nceps q̄vis nō
fuit platonī i scīctia sīlī: in moderatōē enī non
minor. Hic cū a Dionysio tyrāno patria puls⁹
megarā cīvītate petīt⁹. vbi Theodor⁹ p̄ncipe
eius dē vrbis adire volēs: fuit multū an fore
reētē. q̄d ip̄e patītēr sustinēs suo socio dixit
patītēr h̄ ferendū est. Nā t̄ nos cum in gradu
dignitatē nostre essēmus: forsan aliqd tale feci
mus. Ecce quō ille p̄nceps iram fugit. **A**d
huc aliud exemplū hab: m̄⁹ de Theodosio impe
ratore. q̄ dū irascere: iussa sua v̄sq̄ manedī
ferri p̄cipiebat. Nā qdā phs̄ amonuit eū. q̄ cū
se iratū sentire: ante q̄ sentītā ferret: q̄tuo
ras alphabeti intra scīp̄z morozē. i. tracim̄ dī
ceret: ut interim cōlit̄ refrigeraret: q̄d faciendū
esset matur⁹ videret. Qui p̄cepit mis̄tris suis
venib⁹ qd̄ sero p̄cepisse executiō mandarēt:
nisi mane h̄ firmaret: et ecōverso. timebat cīn
ne p̄ iram aliqd iniustū mādare. Sic ḡ p̄
immissi p̄ma pars a p̄ncipio fīmōtē: quō ira sit
decectabil̄ testimonio leḡ nālīs. q̄d t̄ tripl̄ de
claratū est: vīcī p̄ rōnes nālēs: p̄ phos: p̄ poetas
Quātū nūc ad scīm̄ viden̄: t̄ p̄ exempla.
dū erit quō ira sit decectabil̄ testimonio leḡ di
uinalis: ex canone biblie. Pro q̄ notādū q̄ ira
nascit ex q̄tuo: vīcī

Exemplū patītēa
Ira irascit ex quatuor
Ex evidētia alienē felicitat̄. i.
Ex inuidia alienē p̄spītatis
Ex ipatītēa iuincibilitat̄. i.
Ex b̄ q̄ mali se vindicare n̄ p̄ne
Ex excellētia rapacitatis. i. ex
supbia tyrannoz
Ex negligētia veilitat̄. i. ex re/
prehensione

Primo ira nascitur ex inuidentia alienē fe
licitatis. sic iratus est Cain contra Abel fra
trem suum yebementer et cōcidit yulcus eius

Secundū. Hec aveat ira ex eo finit: q̄ dñs respo
xit ad Abel et ad munera eius: et non ad Lay
in. qd̄ ip̄e Cain cognovit p̄ ignē d̄ celo missum
p̄sumētē munera Abel. Sic audiēt Saul cō
mēdare David dñi mulieres in occurſū sibi des
ferenti caput philistei egrediētes dī vniuersis
vrbib⁹ decētabāt. Percussit Saul mille: et da
uid decēmilia: irat⁹ est nimis et displicuit ei ser
mo iste in ocul⁹ ei⁹ ut habeat p̄m̄ Reg. xxiiij. ca.
Sic etiā rex Antiochus audiens p̄lia et vice
rias Jude machabēt̄ iratus est anno et congre
gauit magnū exercitu zera Judam tē: ut p̄atz
p̄m̄ Mach. iiij. Sed qd̄ illis irat̄ acciderit p̄z
q̄ Cain postea occisus sagitta dānat⁹. Saul
in bello interfece similē dānat⁹. Et Antio
chi exercit⁹ p̄stratus et fugae⁹ tē: s̄līr dānat⁹.
Secundo ira nascit ex ipatīa iuincibilitat̄. Nā
molt̄ zera bonos et erā malos irascunt̄: qn̄ nō
possunt eos ad malū ducere p̄l̄ a bono retrahē
re: sic irat⁹ Balac p̄tra Balaš: q̄ noluit male
dicere poplo dei. Nume. xxiiij. **T**ertio nascit
p̄ excellētia rapacitatis. Nā tyram sup̄bi⁹ lbd̄
tos n̄ iuictētēs cāz: p̄ cā sibi figūtē cāz iuictētē: et eos
spoliāt̄ et occidit. Sic irat⁹ Achab⁹ Naboth
revineā ei⁹ auferret: quē iniuste fecit lapidare
ij. Reg. xxiij. Luitus exm̄ audistis s̄. A. de ma
lo iudice. Ita Sēnacherib fugiēt̄ a iudea plāz
gā quā intulerat dē circa cū peccātōē p̄ ange
lū de exercitu suo vna nocet: clxxv. milia viro
rū p̄ blasphemā suā: cū reuerlus esset domi
nāt̄ occidit m̄ltos iudeos. qd̄ Tobias occulē
qneū potuit sepelīt̄. Tob. i. Sic Amōn ira
tus h̄ iudeos p̄cepit illos occidi: p̄f Mardoch
eū q̄ ei honore ipendere recusabat: vīcītētē
re corā eo genīa Nestor. iiij. sed dē alīt̄ ordina
vit: q̄ ip̄e suspēsus erat i patibulo qd̄ pauerat
Mardochēo: vīz ibidē. vij. ca. **Quarto** orī
ira ex negligētia vtilitat̄. Malt̄ em̄ irascunt̄
instrūtēt̄ et recte eos rep̄hēdet̄. Sic p̄ salu
bre p̄silū Helīt̄ Naamā iratus recedebat p̄y
mo nolēs lauare septies in iordanē ut mādare
tura lepīa: licet postea obediuerit et māda⁹ sic
iū. Reg. v. Itē Asa rex irat⁹ est p̄tra Anani p̄
pham rep̄hēdet̄ eū. ii. Paral. xvij. Itē Oli
as rex irat⁹ et tra sacerdotes: et minabat eis q̄
rep̄hēdet̄ eū q̄ adoleret incensū. ii. Paral.
xxvij. Sic p̄ncipes iuda irati sur̄tra Hieremī
am p̄dicāt̄ et dicēt̄ viratē: et reclūserūt̄ enz in
carcerē Hier. xxvij. Ecce qn̄tū nocet et q̄d̄ de
stabile est p̄cm̄ ire et testimonio legis diuīne

Tertio ergo p̄ncipal̄ oñditur q̄ ira est de/
testabilis testimonio leḡ canonice. Primo be
atus Ambrosi⁹ de scīo Joseph: ut habeat. xj. q.
iiij. i. c. Ira sepe dicit. Ira sepe etiā innocētēs in
crimine adducit. qd̄ dū iusto ampli⁹ irascim̄t̄
et volumus coercere aliena peccata/ grauiora
peccata cōmitt̄ cū errore. Ideo apostol⁹ ait
ad Rom. xiiij. Nō volūt̄ p̄nos defendēt̄ cha
ris. s̄da. locū ira. Secundo ex libro ecclastice histo
rie d̄rebi. xj. q. iiij. Lū ap̄d thessalonīcā ybi d̄z

De nōcūmētis ire

Lum ap̄ ebessalonica sedicē exoreta quidam ex militib⁹ virū imperiū fuisse populi furentis exercit⁹. **T**heodosi⁹ p̄petui nūc atrocitate sue celsus ad ludos circenses invitari plim: ei⁹ ex i⁹ prouiso circūfudi militib⁹: arg⁹ obtrūcare pal⁹ sim: p̄t q̄sqz occurrerisse gladio tuberet. **V**in dicē dari nō rōni: s̄z furor. **H**oc cū a sacerdoti⁹ bus italie argueret: agnouit delici⁹: culpāc⁹ cū lachrymis p̄fessus publica pniāz i⁹ sp̄co tui⁹ ecclē exegit. **E**t h̄ sibi ascriptū tps abseq⁹ regali fastigio partens ipse curuit. **H**ec ibi. Qualiē tñc illo calu iā exp̄o Ambrozii eccōcauerit Theodosi⁹: z ingressu ecclē sibi p̄hibuit: habet. xxiij. q. viij. L̄ouentio. z. xcvi. dist. habet. **T**ertio b̄tis Greg. M̄auricio imperatori v̄t babel. xj. q. iiij. c. illa p̄positoꝝ. sic dicitur. Illa p̄positoꝝ sollicitudo veitis ē illa caueula laudabilis: in q̄ ecclē rō agit z furor nibil sibi vendicat: res strigidae non rō p̄t. ne qd agendū p̄us q̄ p̄t. p̄tata ad tranquillitatē mēs redcat. nā com motionis tpe iustū putat omne qd fecerit. vbi nota vbi cōmoriōis tpe zē. **Q**uarto Eſtre dicitur ve scribit Greg. z babel. xj. q. iiij. Sūmope. Sūmope p̄cauēndū est: v̄t recōrzes ecclē et q̄ publice iudicia exercēt: in dictadis sc̄enēis nō latētate aut furore duci sine p̄cipites q̄ causis p̄t diligenter ventilatis cū res q̄ ignorabat plene ad noticiā veneris: tūc diuina z hūna lex reuoluat. z fm qd ibi p̄sticētū est psona rū accep̄tō remota diffinitiū sua. p̄feratur. **H**inc est q̄ moyses q̄relas ip̄li sp̄ ad deū in tabernaculū ingressus patet. z iux qd dñs i⁹ p̄bat iudicia p̄ponebat. numix nos instruuntur: vt nō ex corde n̄o / sed ex p̄cepto diuino cōdēnatōis v̄l iustificatiōis suā p̄feram⁹. **H**ec ibi. **D**eo q̄ lōge sūr illa nūc a p̄incipib⁹. **O** q̄ lōge sūr bec ab eoz officialib⁹. q̄ nisi p̄cio saginēt: v̄t iustā suā admittit. tot h̄tē malū z iustiū inēcessores: tot aduocatos: tot p̄motores et iusticiā ip̄edictēs. recept⁹ munerib⁹: q̄ iustō dico iusticiā v̄t cōseq̄t: fed z v̄t admittit. z cū tra aliquātis ab his q̄ iusticiā misstrare z pmouere debet: repellit. Abiūceda q̄ ēa nob̄ ira tanq̄ deestabilīt̄ z nocivā zē. **A**d h̄tē cētā dēm Greg. mo. vbi sic sit. Quāta sit trācūde cul̄pa p̄ pensare possum⁹: p̄ quā p̄tia p̄dit. vt qd: q̄ veordie sit agēdū oīno nesciat. q̄ numix intel ligētē lucē ira subterabit: cū mentē p̄mouēdo zfundit. Per irā iusticiā relinq̄t: q̄ dū p̄turbat mens iudicū sine rōne eras pat oē qd furor suggesteret recētū putat. Per irā grāa vite socialis amicēt: q̄ irā cordia rūp̄t. p̄ irā lux veritatis amicēt. q̄ cū vici i trācidia p̄fusōis tenebras icurit: his dū radiū sue cognitōis abscondit. **H**ec ille. **P**ez ḡ ex p̄missis quō ira ē deestabilītē stionis legis nālis/ legis diuine/ z legis canoniz. cc. p̄t qd cultib⁹ hoc diligenter iugulādū ē v̄t nō p̄mitteat irā se vinei. Implorem⁹ ḡdiuinā cles mētā v̄t sua benignitate nos respiciat grāa ne ī nob̄ dñeſt ira. **E**t si aliquā nos řtingat irasci: ne

tal'ira ducet i p̄m̄: iux̄ thema. Irascimint̄ 2 no-
li. pec. Qd̄ nob̄ concedere dignit̄ dñs nr̄ Jesus
ch̄is in secl'a benedic⁹ Amen.

**De malis & nocumēis q̄ infert ira
Sermo. XLIII.**

THE Rascimini et noli

Tre peccare, p. 56, n. 11. **I**n pcc. f. audistis
quō ira sit decessabilis tripli testimo-
nione; vices legis nature; legis diuisio; et legi ca-
nonice. Et quia b. fuit onus ex lege nature; p. rō-
nes naturales; p. phos t. poetas; t. p. exēpla
etiliis et aliorū. Et quod p. legē diuinā onus est
irā nasci ex queru. Et inuidia; ex impaciā; ex
superbia tyranoꝝ. ex negligētia eoz q. nō accipit
une correctoꝝ t. emēdatoroꝝ. Sed p. legē canonī
cā onus est i. exēpla plimōꝝ irā eē decessabile.
Et q̄zis hec oia sine hoī malā t. nocuia ex ira
puenītia. s. spēalr nūc cogite aut dicere de pli-
bus aliis mal' t. nocuītēl q. infert ira; q. culu-
bz hoī s̄t bñ accēdēda; t. p. b. ira vitāda iux̄ the-
ma Ira sc̄mimi t. nolit peccare. vbi s. "Pro grātiae
maria. Ira sc̄mimi t. nolit peccare. vbi s."
Circa hec t̄ba ebemāt̄ d̄ diligēt̄ accēdēdī
et ira ēm̄lūt̄ nocuia zmala m̄f̄t̄noꝝ cās̄ istra

Sdisplicer deo
Placer diabolo
Faces irasceri sue papa sacerdotem

Nocet tralecti lue ppo lbiecto
Nocet primo
Hospitiū ei^turbat

Pro ira dis pliceat **Z**eplu dei incedit
deo ppter tria:qr **I**n homie deo dñi suū a-
fere

Primo ḡra displicet do:qr hospitiū ei⁹ cur-
bar: iuxta illud ad Eph. viii. Nolite cōtristare
spīscēm. Sup q̄d Greg. Dū ira aim pulsar
fūcū. *Ecclesiasticus*

**spūlanteo suā habitationē peurbat. Imo qñ
qz totā trinitatē p̄m̄ z filiu z spūlscim̄ d suo
bōspitio expellit:z diabolū introduce. Sicut**

em iux^t p^{am} i p^s. In pace fac^e loc^e dei sic i
irafac^e loc^e diaboli. qd bñ p^r p exm qd referri
Breg. ij. dial. z habet etiā in Utaſpatz: quo d

dā iudeus in tēplo idoloz nocte hospitat⁹/ aut
diuit pncipē demoniōz i cathedra sedentē ad
se vocare ceteros demōes: ⁊ qd egissent psciu⁹

*L*ui inf^e ceteros vnu dixit: q[ui]d p[ro]p[ter]a et di-
cordia i[st]i quida p[ro]uincia bella plurima susci-
tar[et] sanguinem. tu[us] tu[us] effudis set in xxx diebus.

Alter dixit in quadam civitate in nuptiis seculi
serz ibi iras et rixas boim cōmotissēz muleum
sanguinē effudissez tandem sponsū occidisse: in

dece diebo & tamen de oibz illis malis præcepo
demonū nō erat ztento, sed illos flagellari fecit:
eo quod non plura mala ppetravit ut. Ecce dominus

mō loc⁹ diaboli ē i tra. Et iō apl⁹ vbi s. ad Eph. iiij. p⁹ q⁹ dē. Sol n̄ occidat sup tracū dīa vſ am-
statim subiungit. Nolite locū dare diabolo. q.

dice. per iram datur locus diabolo. Ex ille

Digitized by srujanika@gmail.com